

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 15zx Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842, z późno zm.) w związku z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, z późno zm.) oraz art. 105 kpa w punkcie 1 zobowiązał Z. B. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń postojowych w łącznej kwocie 6240,00 zł w terminie miesiąca od otrzymania decyzji wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, naliczonymi od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia postojowego do dnia zwrotu tj. odpowiednio:

- od dnia 1 czerwca 2020 r. - dla kwoty świadczenia w wysokości: 2.080,00 zł, wypłaconego 27.05.2020 r. na podstawie wniosku, który wpłynął do Zakładu 23.04.2020 r., do dnia zwrotu,
- od dnia 1 lipca 2020 r. - dla kwoty świadczenia w wysokości 2.080,00 zł, wypłaconego 2.06.2020 r. na podstawie wniosku, który wpłynął do Zakładu 27.05.2020 r., do dnia zwrotu,
- od dnia 1 sierpnia 2020 r. - dla kwoty świadczenia w wysokości 2.080,00 zł wypłaconego 2.07.2020 r. na podstawie wniosku, który wpłynął do Zakładu 29.06.2020 r., do dnia zwrotu,

Wskazano, że wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie od 29.05.2020 r. wynosi 5,6% w stosunku rocznym.

W punkcie 2 ZUS umorzył postępowanie w sprawie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych Z. B. z tytułu zawarcia umowy agencyjnej/zlecenia z płatnikiem (...) Sp. z o.o. SK.

W uzasadnieniu wskazano, że ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że D. J., który złożył do organu rentowego wnioski o świadczenie postojowe na rzecz ubezpieczonej, działał bez zgody i pełnomocnictwa spółki (...) Sp. z o.o. SK. D. J. nie był umocowany przez spółkę do podpisania i przekazania tego dokumentu do ZUS. Oznacza to, że pobrane przez Z. B. świadczenie postojowe, którego wypłata nastąpiła na podstawie tego wniosku jest świadczeniem nienależnym. W konsekwencji świadczenia postojowe wypłacone na podstawie dalszych wniosków (...) z 27.05.2020 r. oraz 29.06.2020 r. przekazanych przez Z. B. poprzez jej (...) również są świadczeniami nienależnymi. (decyzja k. 69 – 72 akt ZUS)

Od powyższej decyzji ubezpieczona Z. B. odwołała się w ustawowym terminie do Sądu Okręgowego w Łodzi uznając ją za krzywdzącą i wniosła o jej zmianę poprzez ustalenie, że nie jest zobowiązana do zwrotu pobranych świadczeń postojowych. Skarżąca podniosła, że od 1.02.2020 r. faktycznie wykonywała czynności w Barze (...) a następnie ten Bar po ogłoszeniu stanu epidemii (...)19 jak każda inna placówka gastronomiczna nie mógł dalej działać. Ubezpieczona podkreśliła także, że w spornym okresie nie posiadała innego źródła dochodu, niż to wskazane we wniosku o świadczenie. Natomiast D. J. będąc komandytariuszem nigdy nie poinformował pracowników, że nie jest upoważniony do działania w imieniu Spółki (...) oraz utwierdzał ich w przekonaniu, że ma zgodę komplementariuszy na działanie w imieniu spółki. W ocenie odwołującej w świetle obowiązującego porządku prawnego świadczenie postojowe przysługuje osobom, które musiały przestać pracować ze względu na sytuację związaną z pandemią koronawirusa. (odwołanie k. 3 – 4)

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 6 – 9)

Płatnik nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

Wnioskodawczyni Z. B. zamieszkuje na terytorium Polski i posiada obywatelstwo RP. (okoliczności bezsporne)

(...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. z siedzibą w W. została zawiązana w dniu 14.10. 2019 r. i przedmiotem jej działalności jest działalność usługowa, prowadzenie restauracji i innych stałych placówek gastronomicznych. Komandytariuszem tej spółki był D. J.. Spółka ta była reprezentowana przez (...) S sp. z o.o., w skład której jako wspólnicy wchodził: J. B., S. J., B. J. i A. J.. (odpis z KRS k. 39 – 42, k. 31- 38)

Spółka (...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. była właścicielem lokalu gastronomicznego B. 17 położonego w S.. (bezsporne)

(...) sp. z o.o. SK z siedzibą w S. została zawiązana w dniu 21.06.2016 r. i przedmiotem jej przeważającej działalności była działalność ochroniarska. Komandytariuszem tej spółki był S. J.. Spółka ta była reprezentowana przez (...) S sp. z o.o., w skład której jako wspólnicy wchodził: J. B., S. J., B. J. i A. J. (odpis z KRS k. 26 – 29, k. 31- 38)

D. J. jest synem S. J.. (bezsporne)

W dniu 27 stycznia 2020 r. została zawarta ramowa umowa o współpracy pomiędzy (...) sp. z o.o. SK zwanym wykonawcą, a (...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. zwanym zamawiającym. Na mocy § 1 umowy wykonawca zobowiązał się do świadczenia w lokalu gastronomicznym Bar (...) w S. na rzecz zamawiającego usług polegających na bieżącej obsłudze baru. Wykonawca, zobowiązał się do zatrudnienia osób wykonujących te usługi we własnym imieniu. (umowa o współpracy k. 35 – 38 verte akt ZUS)

W dniu 1.02.2020 r. (...) sp. z o.o. sp. k. reprezentowana przez S. J. zawarła z Z. B. umowę zlecenia, której przedmiotem było wykonywanie przez Z. B. usług barmańskich polegających na obsłudze klientów w lokalu wskazanym przez zleceniodawcę za wynagrodzeniem 22,00 zł brutto za godz. Na podstawie sporządzonego zestawienia zleceniobiorca miał sporządzić rachunek lub zlecić jego wykonanie zleceniodawcy (§7). Umowa została zawarta na okres jednego roku. (§5). (umowa zlecenia k. 27 – 28 akt ZUS)

Na mocy aneksu do umowy zlecenia z dnia 1.02.2020 r. wnioskodawczyni i płatnik ustalili, że od 1.03.2020 r. wynagrodzenie Z. B. wyniesie 14,00 zł netto za godz. Pozostałe warunki umowy zlecenia pozostały bez zmian. (aneks k. 48 akt ZUS)

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. SK zgłosił Z. B. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1.02.2020 r. do 18.08.2020 r. z tytułu umowy zlecenia. (bezsporne, a nadto formularz (...) k. 132 – 133, formularz (...) k. 134)

Wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, niż wyżej wskazana umowa zlecenia oraz nie była ona wpisana do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. (okoliczności bezsporne, a nadto w zeznania wnioskodawczyni 00:04:57 i dalej, płyta CD k. 47 w zw. z 00:04:00, płyta CD k. 101)

Od 1 lutego 2020 r. Z. B. rozpoczęła wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia. Ubezpieczona wykonywała usługi barmańskie, kelnerskie oraz wykonywała prace porządkowe w Barze (...) w S. przy ul. (...). (...) sp. z o.o. SK z siedzibą w S. prowadziła ewidencję czasu pracy ubezpieczonej. D. J. był obecny w barze i bezpośrednio nadzorował czynności ubezpieczonej i innych osób zaangażowanych na podstawie umów zlecenia. Odbywały się z nim spotkania służbowe. Czynności z tytułu umowy zlecenia wnioskodawczyni wykonywała przez okres 2,5 tygodnia. (zeznania wnioskodawczyni 00:04:57 i dalej, płyta CD k. 47 w zw. z 00:04:00, płyta CD k. 101, ewidencja czasu pracy k. 51 -53, zeznania świadka P. D. 00:18:17 i dalej, płyta CD k. 47)

Od dnia 20 marca 2020 r. w Rzeczypospolitej Polskiej obowiązywał stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2 wywołującego chorobę (...) 19. Powyższy stan epidemii został zniesiony od dnia 16 maja 2023 r. (okoliczności bezsporne)

Bar (...) w S. prowadził działalność gastronomiczną i ze względu na ogłoszony stan epidemii nie mógł funkcjonować. Bar był nieczynny od połowy marca do 21 czerwca 2020 r i wnioskodawczyni w tych miesiącach nie wykonywała żadnych czynności, nie stawiała się w pracy. Nie otrzymała ona żadnego wynagrodzenia za powyższy okres, bo umowa

zlecenia nie była realizowana. (w części zeznania wnioskodawczynie 00:04:57 i dalej, płyta CD k. 47 w zw. z 00:04:00, płyta CD k. 101, ewidencja czasu pracy k. 51 -53, zeznania świadka P. D. 00:18:17 i dalej, płyta CD k. 47)

Wnioskodawczynie z tytułu zawartej umowy zlecenia w miesiącu marcu 2020 r. otrzymała wynagrodzenie za miesiąc luty w kwocie 1606 zł, w kwietniu kwotę 695,33 zł za miesiąc marzec, zaś w maju i czerwcu 2020 r. nie otrzymała żadnego wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia. Następnie otrzymała wynagrodzenie za miesiące lipiec – wrzesień 2020 r. (potwierdzenie przelewów k. 45 – 47 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie 00:06:00, k. 143 w zw. z 00:04:00, płyta CD k. 101, wykaz podstawy wymiaru składek k. 125)

Wnioskodawczynie złożyła podanie o świadczenie postojowe do D. J. jako nadzorującego jej pracę w Barze (...). Zleceniobiorcy wykonujący czynności w Barze (...) byli przeświadczeni, że D. J. jest ich przełożonym, gdyż przedstawiał się jako właściciel baru i dlatego pracownicy myśleli, że to do niego należy złożyć wniosek o świadczenie postojowe. O powyższym byli oni także zapewniani przez S. J.. (zeznania wnioskodawczynie 00:04:57 i dalej, płyta CD k. 47 w zw. z 00:04:00, płyta CD k. 101, zeznania świadka P. D. 00:18:17 i dalej, płyta CD k. 47)

W dniu 23 kwietnia 2020 r. ubezpieczona Z. B. za pośrednictwem D. J. złożyła w formie papierowej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie świadczenia postojowego w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...) 19 dla umów cywilnoprawnych. (wniosek o świadczenie postojowe k. 147)

Kolejne wnioski o świadczenie postojowe do ZUS ubezpieczona złożyła w dniach 27.05.2020 r. i 29.06.2020 r. w formie elektronicznej. (wnioski o świadczenie postojowe k. 150 - 154)

Na podstawie powyższych wniosków Zakład przyznał ubezpieczonej Z. B. prawo do świadczenia postojowego za miesiące kwiecień – czerwiec 2020 r. w wysokości po 2080,00 zł, co łącznie stanowiło 6.240 zł, które zostały wypłacone w dniach 27 maja, 2 czerwca i 2 lipca 2020 r. (bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie w szczególności o załączone do akt sprawy dokumenty z akt rentowych ubezpieczonej Z. B. oraz o zeznania wnioskodawczynie i świadka P. D.. Zeznania ww. uczestników postępowania były logiczne i spójne na okoliczności istotne dla niniejszej sprawy oraz nie zostały skutecznie zakwestionowane przez organ rentowy. Dokładny okres, w którym nastąpił przestój w Barze (...), gdzie czynności na podstawie umowy zlecenia wykonywała wnioskodawczynie, Sąd przyjął na podstawie dokumentu w postaci ewidencji czasu pracy, gdyż zawierał on precyzyjniejsze dane w zakresie szczegółowych godzin faktycznie świadczonej pracy.

Zebrany materiał dowodowy nie nasuwa wątpliwości i pozwala tym samym na wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie Z. B. jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 15zq ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 1842 ze zm.), świadczenie postojowe przysługuje osobie wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło, zwane dalej "umową cywilnoprawną".

Świadczenie postojowe przysługuje osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są:

1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub

2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub

3) cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. (ust. 2 art. 15zq)

Świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia (...)19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna. (Ust. 3)

Na podstawie art. 15zq ust. 5 ww. ustawy, osobie wykonującej umowę cywilnoprawną świadczenie postojowe przysługuje jeżeli:

1) umowa cywilnoprawna została zawarta przed dniem 1 kwietnia 2020 r.;

2) przychód z umowy cywilnoprawnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;

3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Ochrona zatrudnienia oraz zmniejszenie obciążeń i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorców to główne zadania pakietu regulacji, które składają się na tarczę antykryzysową. Rozwiązania tam zawarte obejmują nie tylko przedsiębiorców zatrudniających pracowników, a więc zapewniających miejsca pracy, ale również osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą oraz wykonują pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wśród rozwiązań, które mają zapobiegać skutkom epidemii (...)19 w Polsce, jest wsparcie realizowane przez ZUS w postaci wypłacania świadczeń postojowych.

Stosownie do treści art.15 zs ust. 1 cytowanej ustawy ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby, o której mowa w art. 15zq ust. 1, zwanej dalej "**osobą uprawnioną**", składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. W przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną wniosek, o którym mowa w ust. 1, **składany jest za pośrednictwem odpowiednio zleceniodawcy lub zamawiającego.**

Zgodnie zaś z art. 15zx ust. 1 omawianej ustawy osoba, która pobrała nienależnie świadczenie postojowe, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Ust. 2. za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie:

1) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego;

2) wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona;

3) wypłacone w kwocie wyższej niż należna.

Ust 3. Odsetki, o których mowa w ust. 1, są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia postojowego do dnia zwrotu.

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującej się ciążył ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to ona powinna udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne.

W niniejszym postępowaniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, iż wniosek o świadczenia postojowe został złożony przez osobę nieuprawnioną, tj. D. J. – (...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. z siedzibą w W..

Jak bezspornie ustalono w dniu 1.02.2020 r. (...) sp. z o.o. sp. k. reprezentowana przez S. J. zawarła z Z. B. umowę zlecenia, której przedmiotem było wykonywanie usług barmańskich w lokalu wskazanym przez zleceniodawcę i płatnik ten zgłosił ubezpieczoną do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy zlecenia.

Na podstawie przedmiotowej umowy zlecenia a także w oparciu o ramową umowę o współpracy pomiędzy (...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. a (...) sp. z o.o. sp. k., wnioskodawczyni faktycznie wykonywała czynności w lokalu gastronomicznym B. 17 w S.. Lokal ten stanowił własność (...) S sp. z o.o. G. 4 sp. k. z siedzibą w W. a pracę ubezpieczonej nadzorował bezpośrednio D. J. jako komandytariusz tej spółki. W okresie od połowy marca do 21 czerwca 2020 r. ta placówka gastronomiczna doznała przestoju, bo została zamknięta z powodu ogłoszonego stanu epidemii i wnioskodawczyni nie wykonywała żadnych czynności jako zleceniobiorca.

Dlatego też ubezpieczona jako osoba wykonująca wcześniej umowę cywilnoprawną złożyła wniosek o świadczenie postojowe za pośrednictwem D. J., gdyż identyfikowała wyżej wymienionego jako swego bezpośredniego przełożonego.

Należy w tym miejscu podkreślić, że już z literalnego brzmienia przepisów cytowanej wyżej ustawy wynika jednoznacznie, że osobą uprawnioną do świadczenia postojowego była sama Z. B., zaś inne osoby (czy to faktyczny płatnik – S. J., czy też faktyczny przełożony – D. J.) miały tylko i wyłącznie jedynie pośredniczyć przy składaniu wniosku do organu rentowego. Ustawodawca przewidział bowiem taką procedurę złożenia wniosku dla osób wykonujących umowę cywilnoprawną (brak możliwości jego osobistego wniesienia), co w żaden sposób nie zmienia jednak faktu, że to właśnie ubezpieczona Z. B. jako osoba wykonująca umowę zlecenia była uprawniona do świadczenia postojowego w świetle treści art. 15zq ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji.

Dodatkowo podkreślić trzeba, że okoliczność pośrednictwa właściwej osoby przy składaniu wniosku za uprawnionego zleceniodawcę **nie stanowi koniecznej przesłanki warunkującej przyznanie prawa do świadczenia postojowego**. Jak już wyżej przytoczono w przypadku zleceniodawców prawo do świadczenia warunkuje jedynie: nie podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu, zawarcie umowy przed 1 kwietnia 2020 r., przestój w prowadzeniu działalności i nieprzekroczenie granicznej kwoty przychodu z umowy, o której mowa w art. 15zq ust. 5 pkt 2 cytowanej ustawy. Ustawodawca nie nadaje natomiast doniosłego znaczenia prawnej okoliczności dotyczącej pośrednictwa przy formalnym złożeniu wniosku do ZUS przez ten a nie inny podmiot, szczególnie w sytuacji, gdy jak w przypadku ubezpieczonej faktycznie świadczyła ona czynności zlecenia na rzecz podmiotu, u którego następnie doszło do przestoju.

Co prawda wniosek o przedmiotowe świadczenie stosownie do brzmienia art. 15zs ust. 2 tej ustawy należy złożyć za pośrednictwem odpowiednio zleceniodawcy lub zamawiającego, jednakże jak już wskazano nie stanowi to koniecznej przesłanki do uzyskania świadczenia. Przepisy określające treść oświadczenia zawartego we wniosku a także i sposób jego złożenia powinny, zaś być wykładane łącznie z przepisami określającymi przesłanki do uzyskania świadczenia postojowego, gdyż oświadczenie to i co za tym idzie sam wniosek składany jest w celu wykazania tych przesłanek.

W realiach sprawy niniejszej faktycznie wniosek o świadczenie postojowe został złożony przez uprawnioną osobę - zleceniobiorcę. W ocenie Sądu zaś nieprawidłowości po stronie podmiotu pośredniczącego jedynie w jego złożeniu do ZUS nie mogą obciążać samej ubezpieczonej, szczególnie w sytuacji, gdy ustalono bezspornie, że to D. J. nadzorował bezpośrednio jej pracę w Barze (...). Ustalono, że zleceniobiorcy wykonujący czynności w Barze (...) byli przeświadczeni, że D. J. jest ich przełożonym, gdyż przedstawiał się on jako właściciel baru i dlatego pracownicy

myśleli, że to do niego należy złożyć wniosek o świadczenie postojowe. O powyższym byli oni także zapewniani przez S. J..

Natomiast to płatnik jest podmiotem prowadzącym określoną działalność, a ryzyko jej prawidłowego prowadzenia w pełni na nim spoczywa. Dlatego więc ubezpieczona jako jego zleceniobiorca nie może ponosić żadnych ujemnych konsekwencji z tym związanych, a w szczególności wynikających z wzajemnych wewnętrznych powiązań płatnika z innymi podmiotami.

Dodatkowo też należy odwołać się do interpretacji omawianych przepisów zgodnej nie tylko z jej literalnym brzmieniem, ale także i celem w jakim zostały wprowadzone, bowiem jak już wyżej wskazano w założeniu wprowadzenie świadczenia postojowego miało na celu zminimalizowanie negatywnych skutków ekonomicznych rozprzestrzeniania się (...)19 występujących między innymi u osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą poprzez rekompensatę utraty przychodów z wykonywanej działalności. Przysługuje ono, gdy w następstwie (...)19 doszło do przestoju, obniżenia przychodów z działalności gospodarczej. W ten sposób ustawodawca zaproponował możliwość pomocy publicznej dla osób najbardziej dotkniętych epidemią (a więc niestabilnością gospodarczą). W oczywisty sposób przepisy te miały „ratować” osoby wymienione w ustawie przed bankructwem, co z jednej strony miało chronić ich zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony też ochraniać gospodarkę przed zapaścią. Sąd mając więc na uwadze fakt, iż podstawową regułą obowiązującą w demokratycznym państwie prawnym jest koncepcja racjonalnego ustawodawcy, uznał, że właściwą formą wykładni prawa w niniejszym wypadku będzie poza wykładnią literalną także i wykładnia funkcjonalna uwzględniająca cel wprowadzenia omawianych regulacji. Szczególnie pomocny charakter tejże wykładni, polega na ustalaniu znaczenia przepisu w oparciu o przesłanki, które decydują o funkcji danego przepisu. W toku tej wykładni należy odwołać się do celu jaki ma spełnić przepis. Szczególnym rodzajem wykładni funkcjonalnej jest wykładnia celowościowa, odwołująca się do skutku, jaki zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy ma osiągnąć interpretowana norma. W ocenie Sądu jednoznacznym zamiarem ustawodawcy w ramach przedstawionego powyższej sporu prawnego było przyznanie pomocy publicznej (finansowej) dla osób wykonujących umowę zlecenia, które na skutek przestoju zostały faktycznie pozbawione środków utrzymania. Ogłoszony od dnia 20 marca 2020 r. do 16 maja 2022 r. w RP stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2 wywołującego chorobę (...) 19, bez wątpienia ograniczył możliwość prowadzenia działalności i także wykonywania czynności przez osoby realizujące umowy cywilnoprawne, a więc de facto uniemożliwił wnioskodawczyni oraz innym podmiotom osiągnięcie przychodów i ostatecznie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

W tym miejscu koniecznym jest także przypomnienie treści elementarnych przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, wyznaczających podstawowe zasady postępowania administracyjnego, którymi kierować się musi także Zakład Ubezpieczeń Społecznych. I tak, art. 6 k.p.a. stanowi, że organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Art. 7 wskazuje, iż w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Z kolei w art. 8 wskazano, że organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, zaś w art. 9, że organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Podkreślić dodatkowo trzeba, że organ rentowy nie może zapominać o obowiązku każdego organu rozstrzygnięcia na korzyść strony wątpliwości interpretacyjnych, nałożonym przez ustawodawcę nowelizacją procedury administracyjnej od 1.06.2017 (Dz.U. z 2017 r. poz. 935, zm.).

Zgodnie bowiem z art. 7a § 1 kpa jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnień, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy

prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

Z powyższego jasno wynika, że ustawodawca ukształtował postępowanie administracyjne w taki sposób, aby w jego toku nie doszło do naruszania konstytucyjnej zasady praworządności i zaufania do państwa. Obowiązkiem każdego organu administracji publicznej, w tym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest więc bezwzględne przestrzeganie tych zasad.

W tym stanie rzeczy uznać trzeba, iż wniosek o świadczenie nie zawierał braków a wnioskodawczyni (osoba uprawniona jako wykonująca umowę zlecenia) spełniła wszystkie z wymaganych przez ustawodawcę warunków do uzyskania prawa do świadczenia postojowego, określonych w cytowanym art. 15zq ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Wnioskodawczyni zawarła umowę cywilnoprawną przed dniem 1.2.2020 r., nie posiadała innego tytułu do ubezpieczeń społecznych, zamieszkiwała na terytorium Polski i posiadała obywatelstwo RP, w miesiącach: kwiecień – czerwiec 2020 r. nie miała możliwości wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności (restauracja (...), którą w ramach umowy ramowej prowadziła spółka – płatnik – zleceniodawca ubezpieczonej była zamknięta, a więc płatnik pozostawał w przestoju w tym zakresie, bowiem nie mógł wykonywać czynności objętych umową i otrzymywać wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy o współpracy) i ubezpieczona nie przekroczyła granicznej kwoty przychodu z umowy, o której mowa w art. 15zq ust. 5 pkt 2 zacytowanej ustawy, gdyż jej przychód osiągnięty w miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia wniosku stanowił kwoty 1606 zł oraz 695,33 zł.

Mając na względzie wszystkie wskazane okoliczności w ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki, aby wypłacone wnioskodawczyni świadczenia postojowe, należało uznać za nienależnie pobrane.

W niniejszym postępowaniu bowiem nie sposób uznać, że Z. B. wprowadziła świadomie w błąd organ rentowy i nie można jej przypisać złej wiary a nadto świadczenia zostały wypłacone osobie uprawnionej tj. zleceniobiorcy.

W judykaturze przyjmuje się, że świadome wprowadzenie w błąd organu rentowego może przybierać rozmaite formy, do których zalicza się nie tylko bezpośrednie podanie nieprawdy we wniosku o świadczenie lub jego złożenie w sytuacji niezasadniającej powstanie lub brak prawa do świadczeń, ale także przemilczenie lub zatajenie okoliczności o istotnym znaczeniu dla ustania lub utraty pobranych świadczeń (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 27 stycznia 2011r., II UK 194/10, 26 lipca 2017r., I UK 287/16, LEX nr 2382448, 12 września 2018r.)

Jednakże żadna z powyższych sytuacji, w przedmiotowym postępowaniu nie zachodzi, gdyż wniosek został złożony w sytuacji uzasadniającej powstanie prawa do świadczeń postojowych (spełnienie wszystkich przesłanek ustawowych).

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 29 czerwca 2021 r., uznając odwołanie wnioskodawczyni za zasadne.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami ZUS